AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-705 12, 13 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-973 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

2019 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymas, kuriuo, be kita ko, buvo apribota didelės talpos dėtuvių (daugiau kaip 10 šovinių ilgiesiems ginklams arba daugiau kaip 20 šovinių trumpiesiems ginklams) civilinė apyvarta. Šios dėtuvės priskirtos A kategorijai. Įstatymas priimtas siekiant įgyvendinti tuo metu galiojusios 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/853 nuostatas.

Dabar galiojanti Europos Parlamento ir Tarybos 2021 m. kovo 24 d. direktyva (ES) 2021/555 dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės (toliau – Ginklų direktyva) nustato pareigą valstybėms narėms imtis visų tinkamų priemonių, kad uždraustų įsigyti ir laikyti šaunamuosius ginklus, pagrindines dalis ir šaudmenis, priskiriamus A kategorijai. A kategorijai priskirti ginklai yra patys pavojingiausi ir jų civilinė apyvarta yra draudžiama.

Taikant Ginklų direktyvoje numatytas išimtis, Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymu leidžiama įsigyti ir turėti kai kurių rūšių A kategorijos ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis ginklų gamintojams, ginklų prekiautojams, Lietuvos bankui, muziejams, profesinės karo tarnybos kariams, kariams savanoriams, Lietuvos šaulių sąjungos nariams (toliau – šauliai), fiziniams asmenims, kurie naudoja ginklus specialiajam sportui, ir kt.

Tačiau praktikoje šauliams kyla nemažai iššūkių, susijusių su ginklų laikymo sąlygų užtikrinimu, ypač tiems, kurie naudoja ir namuose laiko pusiau automatinius B kategorijos ginklus (pistoletus, karabinus), bet su didelės talpos dėtuvėmis (daugiau kaip 10 šovinių ilgiesiems ginklams arba daugiau kaip 20 šovinių trumpiesiems ginklams). Todėl net jei ginklai yra B kategorijos, kurie gali būti užtaisomi mažos talpos dėtuvėmis, būtent dėl kartu laikomų didelės talpos dėtuvių tampa A kategorijos ginklais, ir jų laikymui turi būti taikomos A kategorijos ginklų laikymo sąlygos – t. y. ginklai turi būti laikomi prie pastato konstrukcijų nepajudinamai pritvirtintame seife, name ar bute turi būti įrengta signalizacija, kuri būtų prijungta prie saugos tarnybos stebėjimo pulto. Signalizacijos įrengimas ir prijungimas prie pulto kainuoja 500–1500 eurų, po to reikia mokėti kas mėnesį apie 60–70 eurų už aptarnavimą, dėl ko šauliai teigia patiriantys nemažų išlaidų.

Pagal Ginklų direktyvą A kategorijos ginklų laikymui turi būti taikomos ypač griežtos saugumo sąlygos. A kategorijos ginklai turi būti laikomi skirtingomis sąlygomis nei B kategorijos ginklai. Tačiau direktyvoje konkrečios sąlygos nėra detalizuojamos.

Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 12, 13 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad A kategorijos ginklų laikymui privaloma įrengti apsauginę įsilaužimo ir užpuolimo signalizaciją, kuriai suveikus reaguoja ginkluota apsauga.

Vadovaujantis Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymu, civilinėje apyvartoje esančių ginklų ir šaudmenų laikymo ir saugojimo sąlygas ir reikalavimus nustato Vyriausybės įgaliota institucija. Šiuo metu Ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių laikymo, saugojimo ir laikino saugojimo reikalavimuose, patvirtintuose Lietuvos policijos generalinio komisaro 2011 m. kovo 3 d. įsakymu Nr. 5-V-180 „Dėl Ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių laikymo, saugojimo ir laikino saugojimo reikalavimų patvirtinimo“, B kategorijos ginklai laikomi šiomis sąlygomis:

– iki 5 vnt. B kategorijos ginklų – patalpoje, prie pastato konstrukcijų nejudamai pritvirtintoje metalinėje spintoje (seife);

– nuo 5 iki 12 vnt. B kategorijos ginklų – patalpoje, prie pastato konstrukcijų nejudamai pritvirtintoje metalinėje spintoje (seife) su įrengta vietine apsaugos sistema, kuri turi garso signalizatorius arba teikia elektroninius pranešimus apie įsilaužimą ginklo valdytojui;

– A kategorijos ginklai arba daugiau kaip 12 vnt. B kategorijos ginklų – ginklų saugykloje arba patalpoje, prie pastato konstrukcijų nejudamai pritvirtintoje metalinėje spintoje (seife) su įrengta apsaugine įsilaužimo signalizacija, į kurios signalą nedelsdami reaguoja apsaugos tarnybos darbuotojai, ginkluoti B kategorijos ginklais.

Todėl, atsižvelgiant į visa tai ir siekiant spręsti šauliams aktualią ginklų laikymo namuose problematiką, ypač turint omeny išaugusį Lietuvos šaulių sąjungos vaidmenį šalies gynybos planuose ir šaulių turimų ginklų svarbą kariniam rengimui, parengtas Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 12, 13 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-973 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas). Tam siūlytina netaikyti ginkluotos saugos tarnybos reagavimo į signalizacijos suveikimą reikalavimo pusiau automatinių ginklų su didelės talpos dėtuvėmis laikymui.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymo projektą inicijavo Lietuvos Respublikos Seimo nariai :Audrius Radvilavičius, Laurynas Kasčiūnas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai?
Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo Nr. IX-705 12, 13 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad A kategorijos ginklų laikymui privaloma įrengti apsauginę įsilaužimo ir užpuolimo signalizaciją, kuriai suveikus reaguoja ginkluota apsauga. Tačiau tokia tvarka šauliams, namuose laikantiems pusiau automatinius ginklus su didelės talpos dėtuvėmis, kaip minėta, sukelia papildomų iššūkių, susijusių su tokių ginklų laikymo sąlygų užtikrinimu.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama?
Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad ginkluotos apsaugos reagavimo į apsauginės įsilaužimo ir užpuolimo signalizacijos suveikimą reikalavimas nebūtų taikomas, kai šauliai, profesinės karo tarnybos kariai, kariai savanoriai ar kiti savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kariai, sportininkai laiko tik pusiau automatinius ginklus su didelės talpos dėtuvėmis. Tikimasi, kad tai padės spręsti šauliams kylančius praktinius ginklų laikymo namuose iššūkius.
Siūloma, kad teikiamas įstatymo projektas įsigaliotų 2027 m. sausio 1 d., kad iki to laiko Vyriausybė ar jos įgaliota institucija spėtų parengti ir priimti reikiamus poįstatyminius aktus siūlomos nuostatos įgyvendinimui. Poįstatyminiais aktais turėtų būti nustatytos konkrečios pusiau automatinių ginklų su didelės talpos dėtuvėmis laikymo sąlygos, išlaikant iš Ginklų direktyvos kylantį principą, kad jos turi būti griežtesnės nei įprastai B kategorijos ginklų laikymui.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta?
Priėmus įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai? Įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai?
Įstatymas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams? Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą: kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios? Priėmus įstatymo projektą, kitų teisės aktų priimti, keisti ar pripažinti negaliojančiais nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka? Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Lietuvos Respublikos Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus?
Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderintas su Europos Sąjungos teisės aktais.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti?
Įstatymui įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2026 m. gruodžio 31 d. turės priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)?
Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės ir savivaldybių biudžetų lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados. Nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis. „Ginklai ir šaudmenys“, „didelės talpos dėtuvės“, „ginklų, ginklų priedėlių ir šaudmenų klasifikacija“, „A kategorijos ginklai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.
Nėra.

Teikia

Seimo nariai